

2-TOM, 4-SON

SURXONDARYODAGI TURIZM SALOHIYATI

Eshquvvatov Jamshid Abdumajid o`g`li

Gmail: jamshideshquvvatov00@gmail.com

Telefon raqami: +998941168110

Nematova Umida Yo`ldosh qizi

Gmail: uu3805206@gmail.com

Telefon raqami: +998 446 15 05

Qudratov Ramziddin Abilfoy o`g`li

Gmail: qudratovramziddin005@gmail.com

Telefon raqami: +998915737405

Xidirov Abdulhat Abdurashid o`g`li

Telefon raqami: +998915742205

Gmail: abdulahatxidirov@gmail.com

Hafizov Sarvar Boborajab o`g`li

Gmail: shafizov@dpi.uz

Telefon raqami: +998911655452

Annotatsiya: Surxondaryoda turizm sohasini yanada takomillashtirish, mehmonxonalar sonini ko'paytirish, turistlarga avtotransport vositalari bilan taminlanishini oshirish, turistlarni yanada ko'proq jalb etish, turistik hududlarning reklamasini oshirish

Kalit so`zi: Boysun, Sariosiyo, Sangardak, Termez, Imom Buxoriy, Termizey, mehmonxonalar, infratuzulma.

Kirish qism: Turizm hozirgi davrda eng jadal rivojlanayotgan sohalardan biri. Bu soha iqtisodiy sohadan keyingi o`rindagi eng muhim darajaga kotarilayapti va ko`plab ishchi o`rinlarini yaratib kelmoqda. Shu o`rinda ta`kidlash joizki, O`zbekistonda ham bu soha o`zining samardorligini ko`rsatmoqda. Statistika ko`ra, 1 yilda o`rtacha O`zbekiston Respublikasiga tashrif buyuruvchilar soni 5.12 million (2022-y. Yanvar- Dekabr). Bu maqola Surxondaryo viloyatidagi turizm zonalari haqida ma`lumot beradi.

2017-yilda Surxondaryo viloyatida joylashgan 48ta turistik obyektlari mavjud bo`lgan bo`lsa, hozirgi vaqtga kelib bu obyektlar soni 116taga yetdi. Eng ko`p turizm obyektlari Termiz va Boysun shaharlarida mavjud. Viloyatimizning Buyuk Ipak yo`li chorrahasida joylashgan turli obidalar: Xususan, Zarautsoy, Kampirtepa, Jarqo`ton,



2-TOM, 4-SON

Sopollitepa, Dalvarzintepa kabi obidalar; Boysun tog` tizmasidagi Teshiktosh g`ori, Sangardak chashmasi, Xo`jamayxona, Omonxona kabi turistlarni jalb etadigan shifobaxsh buloqlari va boshqa ko`plab moddiy va nomoddiy boyliklarga to`la. Bu kabi turistik zonalar turistlarni o`zining bahavo tabiatidan bahramand bo`lishga undaydi. Yana bir ahamiyatga sazovor jihati shuki, Teshiktosh g`origa o`xshash obidalar hattoki o`rta paleolit davridan beri mavjudligini bildirib, unga bo`lgan qiziqishning ortib borishiga sabab bo`lib kelmoqda. Aniq sonlarga yuzlansak, 2022-yil yakuniga ko`ra Surxondaryo viloyatiga 1,1 mln nafar, shundan, Tojikiston Respublikasidan o`sha yilning o`zida 256 ming nafar, boshqa xorijiy mamlakatlardan (85ta davlatdan) 10 ming nafar sayyohlar, hamda qariyb 694 ming nafar mahalliy sayyohlarning ham tashrifi kuzatilgan. Bu esa viloyatga tashrif buyuruvchilar sonining 13 barobarga ortganini ko`rsatadi va 2018-yilda turistlar sarflagan pul mablag`i 1,7 mln dollarni tashkil etgan bo`lsa, 2022-yilga kelib bu ko`rsatkich 7 barobarga ortib 12 mln dollarni tashkil etdi. Shu o`rinda Surxondaryo viloyatidagi turizm tarmoqlari haqida gaplashamz:

Viloyatimizda tog`li zonalarning ko`pligi bizga ekoturizm sohasida faoliyat olib borishga imkoniyat yaratib kelmoqda: Boysun, Denov, Sariosiyo va Sherobod tumanlarida bu soha jadal suratlarda rivojlanmoqda. Xususan, Sariosiyo tumanidagi " To`palang" suv omborida ekoturizm markazi tashkil etilgan. Sherobod tumanidagi tog` oldi mahallalarida ekoturizmni rivojlantirish uchun sayyohlarga qulay sharoit yaratish maqsadida 5 ta mehmonxona, 22 ta mehmon uylari, 10 ta o`tov (qora uy), 4ta hunarmand markazi, 1ta turizm xizmat markazi, 1ta sport turizmi va sayr xizmat majmuasi, 11ta ovqatlanish shoxobchasi hamda 8ta transport, texnik-servis xizmatlari tashkil etilgan. Boysun tumanidagi "Inkobod" mahallasi Omonxona qishlog`ida hozigi paytda 1ta sog`lomashtirish markazi, 2ta mehmonxona, 1ta xostel va 20 dan ortiq oilaviy mehmon uylari mavjud. Shuningdek, Termiz tumanida "Eko turizm" maskani ham tashkil etilgan.

Surxondaryo viloyati o`zining ko`pgina tabiiy ,turistlarni o`ziga jalb qiladigan maskanlari bilan mashxurdir. Bunga Sariosiyo tumanida joylashgan Sangardak sharsharasini misol qilib ko`rsatish mumkin. Sangardak sharsharasi bir vaqtning o`zida dam olish maskani bo`libgina qolmay ,mahalliy aholi uchun ziyorat maskani hamdir. Sangardak sharsharasi asosan 1991-yildan keyin respublika bo`ylab tanila boshlagan. Shu vaqtdan boshlab turistlarga xizmat ko`rsatish boshlangan .2017-2018-yillarda Prof –Gfoup MCHJ qurulish tashkiloti ish boshlab yangi ko`priklar qurilib turistlar uchun qulayliklar yaratildi. Bugungi kunda sharsharaga 700-800 nafar turist tashrif buyuradi .Hozirgi kunda sharsharada 2ta yirik jahon standartlariga javob beradigan mehmonxonalar faoliyati yo`lga qo`yilgan .Yana shuni aytish mumkinki Surxondaryo tog`lari bilan ham mashxurdir



2-TOM, 4-SON

„Bobotog‘ tog‘lari ham bugungi kunda ko‘pgina mahalliy aholi uchun dam olish maskaniga aylangan. Prezident SHavkat Mirziyoyev joriy yilning 19-20-yanvar kunlari Surxondaryo viloyatiga tashrifi chog‘ida vohamizning turizm salohiyatidan samarali foydalanib, yangi ish o‘rinlari yaratish va aholi daromadlarini oshirishga alohida e‘tibor qaratgan edi. Shunga ko‘ra viloyatning turizm salohiyatini kompleks rivojlantirish chora tadbirlari dasturi qabul qilinib, transport infratuzilmasini takomillashtirish, xorijiy turistlarga sifatli xizmatlar ko‘rsatish kabi muhim masalalarga ahamiyat berildi. Bu esa viloyatda islom olami uchun ziyorat turizimiga keng imkoniyatlar yaratib berdi. Undan tashqari Surxondaryo viloyatida nafaqat O‘zbekistonda balki Markaziy Osiyoda yagona bo‘lgan Arxeologiya muzeyiga ega. Aynan shu jihatdan ham Surxon vohasi o‘ziga ko‘pgina turistlarni jalb qila oladi. Muzey prezidentimizning 1998-yil 12-yanvardagi „Muzeylar faoliyatini tubdan yaxshilash va takomillashtirish to‘g‘risidagi „gi farmoni asosida barpo etilgan. Muzeyda qadimiy davrlardan qolgan yodgorliklar, Budaviylik meroslari, Kushoniylardan qolgan tarixiy buyumlar joy olgan. Aytish joiski Surxon vohasi o‘zining Kushoniylardan qolgan boy tarixi bilan ham mashhurdir. Kushoniylar hukunronligi davrida Budaviylik dinining kirib kelganligi ham hozirgi budaviy dini vakillarini o‘ziga jalb qilib kelmoqda. Termez shahrida joylashgan diqatga sazovor joylardan yana biri Termez Hayvonot bog‘idir. Bog‘ 1938-yil 1-sentyabrda Termez shahrida 35 gektar maydonda tashkil etilgan unda hayvonot olamining 140 turi [umumiy sonda 434 ta] mavjud. Bog‘dagi hayvonot olami vakillaridan 18 turi Xalqaro Qizil kitobga kiritilgan. Hayvonot bog‘i ham hozirda kuniga 200-300 turistga xizmat ko‘rsatadi. Har bir viloyat singari Surxon vohasi ham ulug‘ va yetuk din arboblari bilan ham dunyoga mashhurdir. Muhammad ibn Ali Abdulloh Al-Hakim at-Termiziy [824-892] so‘fiylik davrining mutaffakkiri hisoblangan, hadisshunoslik va huquqshunoslikni yaxshi o‘zlashtirgan yetuk olim bo‘lgan. Malumot o‘rnida aytib o‘tish joiski Al-Hakim at-Termiziyning 400 dan ortiq asari mavjud bo‘lgan ammo bu asarlardan bizga 50 tasigina yetib kelgan. Ayniqsa uning „Navro‘znoma“ asari juda mashhur. Surxondaryoda turizmni rivojlantirish uchun mehmonxonalar salmog‘ini oshirish, turistik yodgorliklarni asrab avaylash, turistik reklama salmog‘ini oshirish lozim.

FODALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Surxondaryo viloyati turizmni rivojlantirish hududiy boshqarmasi ma`lumoti.
2. Туризм и туристские ресурсы в России. 2004: Стат.сб. / Росстат. – М.,
3. 2004. – С. 267.
4. 3. Управление развитием туризма в регионе. Опыт реализации Стратегии
5. Республики Карелии / Институт экономики КарНЦ РАН, Под общей ред.



2-TOM, 4-SON

6. Ю.В. Савельева, О.В. Толстогузова. –Петрозаводск:Изд-воКарельского
научного
7. центра РАН, 2008. – С. 141.
8. 4. Хазова Д.С. Квалитативное моделирование развития туризма в
9. Республике Алтай: сравнение однокритериальной и многокритериальной
10. моделей / Д.С. Хазова // Финансовая аналитика: проблемы и решения. –
2014. –
11. № 35 (221) – 2014 сентябрь. – С. 59–67.
12. 5. Халиков М.И. Управление и менеджмент: теоретико-
методологический
13. анализ: монография / М.И. Халиков. – М.: Флинта, 2013. – С. 104.

